

Sporten, bewegen en spelen 2019- 2022

Samen naar een Sportief Akkoord

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
Waarom het Sportief Akkoord Lisse?.....	4
Aanleiding	5
Huidig beleid.....	5
Cijfers in Lisse	6
Nationaal Sportakkoord	8
Van Nationaal Sportakkoord naar lokale ambities en doelstellingen	10
Participatieavonden	10
Lokale ambities.....	11
1. Een leven lang bewegen.....	11
2. Sportieve basis voor de jeugd	12
3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte.....	13
Wat doen wij al? Wat gaan wij ervoor doen?	15
Werkwijze	15
1. Een leven lang bewegen.....	17
2. Sportieve basis voor de jeugd	19
3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte.....	22
Wedstrijdprogramma	24
Financiën	26
Communicatie	28
Bijlage	30
Cijfers in Lisse	30
Conclusies cijfers GGD Hollands Midden	34
Vitaliteitsmeting	35
Profiel Sportformateur	36
Profiel JOGG-regisseur	37
Toelichting ‘Waarde van sport en bewegen in Lisse’	39

SPORT VERBINDT

Sporten, bewegen en spelen maakt en houdt mensen fit en gezond, zorgt voor ontmoetingen en draagt bij aan integratie. Dit is de verbindende kracht! Die kracht willen wij versterken door sporten, bewegen en spelen te verbinden. Dit document is de aanzet voor meer verbinding en het realiseren van de ambities en doelstellingen!

Iedereen moet plezier kunnen beleven aan sporten, bewegen en spelen!

Voorwoord

Met trots presenteer ik dit Meerjarenprogramma Sporten, Beweging en Spelen 2019-2022.

Wij laten hiermee zien wat onze ambities zijn en, veel belangrijker, wat wij daadwerkelijk gaan doen om deze ambities te realiseren. Ik gun iedereen van harte het plezier aan het doen en beleven van de sport.

Sporten, bewegen en spelen zijn een maatschappelijk bindmiddel en nemen een belangrijke plek in in de samenleving. En dat is logisch, want sport is niet alleen leuk, maar het is zoveel meer. Sporten en bewegen hebben raakvlakken met de openbare ruimte (hardlopen), mobiliteit (goede fietspaden), participatie (teamsport), emancipatie (gemengde teams), integratie (wanneer de bal rolt, is iedereen gelijk), recreatie (fietsroutes door de Bollenstreek), inclusieve samenleving (iedereen telt en doet mee in Lisse) en gezondheid (voorkomen van hoge zorgkosten). ‘Wij stimuleren een leven lang bewegen waarbij mensen zo jong mogelijk beginnen en zolang mogelijk (kunnen) blijven sporten, bewegen en spelen’ zo luidt de visie van het Sportief akkoord.

Wij willen allen gezond oud worden en voor ons is een leven lang bewegen een ambitie. De basis voor het gezond oud worden ligt bij een sportieve opvoeding van de jeugd. Door samen met scholen te investeren in goed bewegingsonderwijs en te zorgen voor naschoolse activiteiten in samenwerking met de verenigingen en buurtsportcoaches, gunnen wij aan alle kinderen een sportieve basis om het plezier in het sporten en om hun sporttalent te ontdekken.

Wij zetten dus de komende periode in op de jeugd en op sportdeelname van vele Lissers. Gelukkig kent Lisse een hele sterke verenigingsstructuur en een hoge mate van zelfinitiatief, dat zie je ook terug in het aantal sportclubs en de vele duizenden leden, vrijwilligers en supporters die daarbij actief zijn. En die inzet waarderen wij vanuit de gemeente, onvoorwaardelijk!

De laatste jaren ging veel aandacht uit naar het accommodatiebeleid. Nu is het moment om de aandacht te verbreden naar de sportieve, inhoudelijke agenda.

Jeanet van der Laan,
Wethouder gemeente Lisse

Inleiding

Waarom het Sportief akkoord Lisse?

Lisse kent veel inwoners die sporten, bewegen en spelen. De één doet dit bij een fitnesscentrum, de ander doet dit bij sportcentrum De Waterkanten. Weer een ander is lid van een sportvereniging of traint zijn/haar spieren op het fitplein in de openbare ruimte aan de Van Lyndenweg. Lisse telt een kleine 60 sport- en beweegaanbieders. De gemeente Lisse beschikt over prachtige accommodaties en daarnaast wordt er al ontzettend veel georganiseerd. Vele vrijwilligers helpen de sport in Lisse organiseren. Hierdoor is de sport dichtbij huis en laagdrempelig.

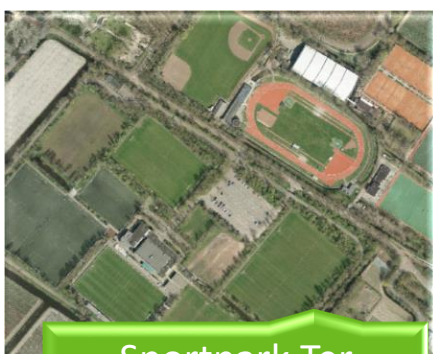
Het gaat goed met de sport in Lisse. Er zijn de afgelopen jaren veel mooie accommodaties en faciliteiten gerealiseerd. Tegelijkertijd zijn er natuurlijk zorgen en wensen. Landelijk gezien zijn de motorische vaardigheden van kinderen afgenomen. Er zijn groepen mensen die nooit sporten. De mooie accommodaties die gerealiseerd zijn in Lisse - en die er al waren – kunnen nog optimaler gebruikt worden. Sportverenigingen komen door verschillende ontwikkelingen onder druk te staan. Ook omdat er een grotere maatschappelijke rol van de vereniging wordt verwacht. Door sportaccommodaties aantrekkelijker en toegankelijker te maken, betrekken wij iedereen bij de sport. Samen met de sportverenigingen, exploitanten van sportaccommodaties, het werkveld en de gemeente is er aansluiting gezocht bij de landelijke doelstellingen van het Sportakkoord. Daarnaast is er gekozen voor lokale ambities. Dit meerjarenprogramma geeft de richting aan voor de te vormen deelakkoorden met de verschillende partijen. Op deze manier willen wij borgen dat er daadwerkelijk draagkracht is. Wij zien hierin een rol weggelegd voor de gemeente als verbinder en aanjager.

Aanleiding

Het Sociaal Domein is volop in beweging door de invoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de WMO. Wij hebben als gemeente meer verantwoordelijkheden gekregen om onze inwoners te ondersteunen. Wanneer wij inzetten op sporten, bewegen en spelen draagt dit bij aan het gezond en veilig opgroeien van de jeugd en het versterken van de eigen kracht en samenredzaamheid van inwoners. Hiermee draagt sporten, bewegen en spelen bij aan de realisatie van de doelstellingen in het Sociaal Domein. Wij willen zorgen dat de (preventieve) ondersteuning voor onze inwoners goed is georganiseerd. Daarvoor is een stevige sociale basisstructuur van groot belang. Deze structuur biedt laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen, dicht bij de inwoners, die mensen stimuleren om de regie over hun eigen leven te kunnen voeren en te kunnen deelnemen en bijdragen aan de samenleving. Een derde tot de helft van de ziektelast in Nederland is te beperken door een andere leefstijl¹. Door vanuit sporten, bewegen en spelen bij te dragen aan de bewegingcomponent van preventieve programma's, kunnen wij zorgen voor het beperken van de ziektelast en daarmee het voorkomen van veel duurdere inzet van intensieve ondersteuning. Samenwerking is het vertrekpunt van het coalitieakkoord. Wij willen de raad, inwoners, bedrijven en organisaties intensief betrekken bij het bedenken en uitvoeren van de plannen. Het Sportief akkoord Lisse is hier een aanzet voor.

Huidig beleid

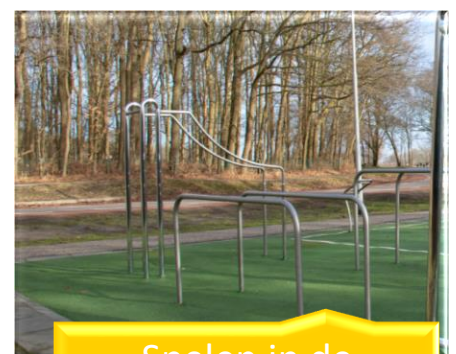
In 2010 is voor het laatst een nota sport vastgesteld door de raad van Lisse. Dit gaat om een vigerende nota. De focus van de nota lag op (sport)accommodaties, gehandicaptensport, sportstimulering en (top)sportactiviteiten/-evenementen. Sinds 2010 zijn de (sport)accommodaties in Lisse flink vernieuwd en verbeterd. Het sportcomplex de Waterkanten is hier een mooi voorbeeld van. De gemeente Lisse heeft haar (sport)accommodaties op orde, ook loopt momenteel nog de ontwikkeling rondom de 'Ter Speckehal'. Wij willen dat de kwaliteit van onze accommodaties gewaarborgd blijft en blijven daarom de aandacht houden op effectief en efficiënt beheer en onderhoud. Ook de openbare ruimte in Lisse kent prachtige faciliteiten voor sport en spel en om ongeorganiseerd te bewegen zoals wandelen, fietsen en hardlopen.

Sportpark Ter Specke

De Waterkanten

Spelen in de openbare ruimte

¹ Buiten de gebaande paden. Advies over intersectoraal gezondheidsbeleid (Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS))

Cijfers in Lisse

Inwoners getallen

De gemeente Lisse telt momenteel 22.700² inwoners, waarvan bijna 5.000 65-plussers. Landelijk is de groep van 72 jarige het sterkst vertegenwoordigd in de groep van 65-plussers³. De groep tot en met 15 jaar bestaat uit 3600 inwoners in Lisse. Deze cijfers over ouderen en jeugd zijn relevant in verband met de ambities, doelstellingen en verdere cijfers in Lisse.

Beweegnorm

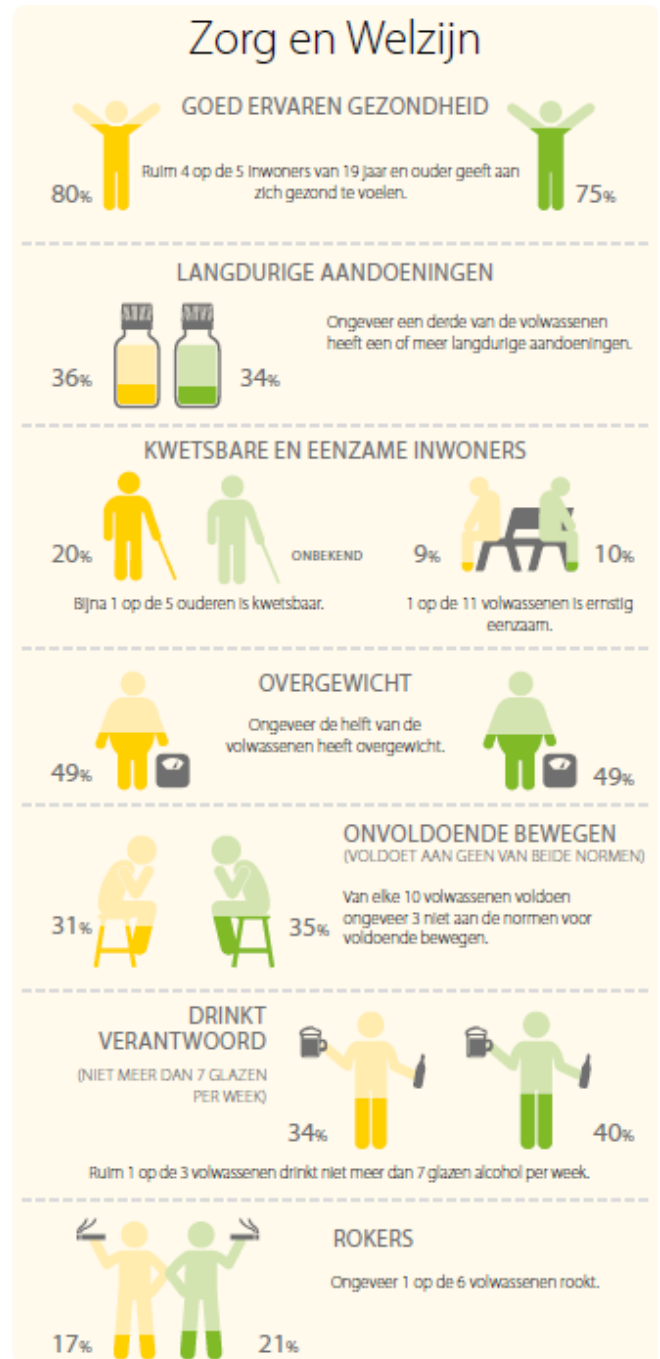
Het percentage volwassenen dat overgewicht had in Lisse was in 2012 47,2% dat is in 2016 gestegen naar 48,9%. Dit is gelijk aan het landelijke gemiddelde.

De gemeente Lisse ziet een flinke stijging van het aantal volwassenen dat aan de beweegnorm Nederlandse norm gezond bewegen (NNGB) voldoet. In 2012 was dit nog 54,8%, dit is gestegen in 2016 naar 67,2%. Dit is 4,2% hoger dan het landelijke gemiddelde. Ten opzichte van 2012 is het aantal volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm met 12,4% gestegen in de gemeente Lisse terwijl het landelijk gemiddelde maar steeg met 2,2%. Daarnaast voldoen ook steeds meer 65-plussers aan de beweegnorm, dit percentage steeg met 6% en zit ook boven het landelijk gemiddelde⁴.

In 2017 was 76% van de (basisschool)kinderen een op gezond gewicht. Daaruit blijkt dat 14% ondergewicht en 10,4% overgewicht heeft. Ondergewicht zit boven het regionale gemiddelde van Hollands Midden (12,7%). Wat betreft overgewicht is dit lager dan het het gemiddeld in Hollands Midden (11,4%)⁵.

Inwoners die moeite hebben met rondkomen bewegen minder

Inwoners van 19 jaar en ouder die moeite hebben met rondkomen voldoen minder vaak aan de beweegnormen dan inwoners die daar geen moeite mee hebben, schrijft GGD Hollands Midden⁶. Voor de NNGB is het verschil niet zo groot (3%), maar voor de Fitnorm zijn de verschillen groter. Van de inwoners die geen moeite hebben met rondkomen voldoet 30% aan de Fitnorm, bij de inwoners die daar moeite mee hebben is dit 22%.

7

² <https://allecijfers.nl/gemeente/lisse/>

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/bevolkingspiramide>

⁴ <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Dashboard/Gezondheidsverschillen/>

⁵ Zie blz. 33 voor verdere uitleg

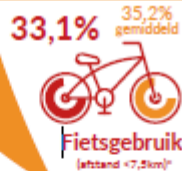
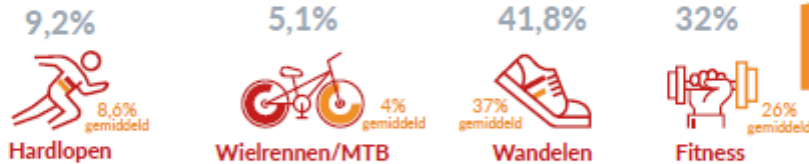
⁶ Website GGD Hollands Midden, bewegen en overgewicht

⁷ Strategische verkenningen Lisse 2018-2022

Waarde van sport en bewegen in Lisse

Hoe scoort Lisse in vergelijking met het landelijk gemiddelde?

Percentage huishoudens dat doet aan:*

67,2%

■ negatief t.o.v. landelijk gemiddelde ■ positief t.o.v. landelijk gemiddelde

* Bron: volksgezondheidszorg.info | ** Bron: waarstaatjegemeente.nl
Let op! Bij het onderzoek dat aan deze berekening ten grondslag ligt, zijn een aantal aannames gedaan.
Zie het artikel over de sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen op allesoversport.nl

Nationaal Sportakkoord

In het regeerakkoord “Vertrouwen in de toekomst”⁸ schrijft het kabinet een sportakkoord te willen sluiten met in ieder geval de sportbonden, sportverenigingen, sporters met een beperking en gemeenten. Doel van het sportakkoord⁹ is om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. Het kabinet vraagt daarbij bijzondere aandacht voor de diversiteit in de samenstelling van sportbonden, de ontwikkeling van open sportclubs en een laagdrempelige toegang tot sport voor kinderen (inleiding in het Sportakkoord).

De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) is hierbij de vertegenwoordiger geweest vanuit de gemeenten. VSG is in haar hoedanigheid dé intermediair en belangenbehartiger op het gebied van sport voor gemeenten.

Mede doordat zoveel Nederlanders sporten en bewegen, is sport van grote maatschappelijke en economische waarde. De strategische partners zijn overtuigd van die waarde van sport en bewegen voor ieder individu. Zij willen alle Nederlanders van sport en bewegen laten genieten. VWS, VSG/VNG en NOC*NSF onderkennen dat dit alleen lukt als de sport dermate aantrekkelijk is, dat iedereen zich in elke levensfase in het sportdomein kan en wil begeven (inhoud Nationaal Sportakkoord). Dit sluit aan bij de lokale visie van de gemeente Lisse.

VWS, VSG/VNG en NOC*NSF spannen zich in om te bevorderen dat lokale en regionale partijen het sportakkoord vertalen naar de lokale en sportspecifieke context en te komen tot regionale en/of lokale akkoorden. VWS, VSG en NOC*NSF stellen daarbij hun kennis en ondersteuning beschikbaar.

Kans voor Lisse

De maatregelen in het Nationaal Sportakkoord laten ruimte voor lokale en/of sportspecifieke invulling. Daarmee biedt dit een mooie kans voor de gemeente Lisse om aan te sluiten bij het landelijk akkoord. Lisse onderschrijft de urgentie van de verschillende speerpunten en het vertalen van de speerpunten naar lokale doelstellingen en ambities, Sportief akkoord Lisse 2019-2022. De doelstellingen uit het Nationaal akkoord luiden als volgt:

1. Inclusief sporten en bewegen

De ambitie is dat iedere Nederlander een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen. Inclusief sporten en bewegen is vanzelfsprekend. Belemmeringen vanwege leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, inkomen of sociale positie nemen wij weg.

2. Duurzame sportinfrastructuur

De ambitie is om Nederland verder te voorzien van een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. De exploitatie van sportaccommodaties wordt sterk verbeterd, de openbare ruimte wordt beweegvriendelijk ingericht en alle sportaccommodaties zijn in de toekomst duurzaam. Het gaat hier niet alleen om fysieke duurzaamheid maar ook om andere vormen zoals fysieke en mentale gezondheid, milieu en onderhoud.

3. Vitale sport- en beweegaanbieders

De ambitie is om alle typen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht zodat aanbieders hun vizier kunnen richten op een passend aanbod en op passende bindingsvormen.

---

⁸ Regeerakkoord 2017: ‘Vertrouwen in de toekomst’

⁹ Nationaal Sportakkoord ‘Sport verenigt Nederland’ 29 juni 2018

4. Positieve sportcultuur

De ambitie is dat overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos gesport kan worden. Dit vraagt aandacht van iedereen en om ondersteuning van bestuurders, sportclubs, trainers, ouders en verzorgers ook om misstanden te voorkomen en de ondergrens te bewaken.

5. Vaardig in bewegen

De ambitie is om meer kinderen aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen en om de neerwaartse spiraal van de motorische vaardigheid van kinderen de komende jaren naar boven toe om te buigen.

6. 'Topsport die inspireert'

In deze doelstelling gaat het over Nederlandse topsportprestaties en topevenementen die in Nederland een cruciale inspiratie vormen voor de verenigende waarde van sport. Het meeleven met onze sporters op de Olympische en Paralympische Spelen of het ervaren van topsportevenementen in eigen land hebben een sterke inspirerende en verbindende werking in de Nederlandse samenleving die verder uitgebouwd kan worden.

Van Nationaal Sportakkoord naar lokale ambities en doelstellingen

Zoals benoemd gaat het Nationaal Sportakkoord uit van zes doelstellingen. De eerste vijf doelstellingen sluiten aan bij de ambitie en visie van de gemeente Lisse. De vijf doelstellingen worden vertaald naar onze lokale speerpunten en ambities.

Daarin komen drie ambities naar voren:

1. Een leven lang bewegen
2. Sportieve basis voor de jeugd
3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte

Op deze ambities zal de komende tijd de focus liggen binnen de te vormen deelakkoorden. Door middel van een uitvoeringsprogramma wordt invulling gegeven aan de lokale ambities en de daarbij horende doelstellingen. Momenteel worden er al verschillende taken uitgevoerd en wordt hiermee invulling gegeven om deze doelstellingen te bereiken. Wij vinden dat er door verbinding en gedeeld eigenaarschap door middel van de deelakkoorden nog meer invulling en daardoor verwezenlijking van de ambities en doelstellingen mogelijk is. Onder iedere ambitie kunnen meerdere deelakkoorden worden ondertekend om de doelstellingen te verwezenlijken de komende jaren. 'Top sport die inspireert' hebben wij in eerste instantie achterwege gelaten. De gemeente Lisse is van mening dat de faciliteiten hierin voorzien.

Participatieavonden

In de afgelopen maanden hebben vele partijen meegedacht tijdens gesprekken, via de e-mail en twee participatieavonden bij RTV de Bollenstreek over de verschillende doelstellingen en ambities voor de gemeente Lisse. Samen is gekeken naar de huidige situatie, het verleden en wat de wensen voor de toekomst zijn. Doordat veel partijen betrokken zijn en het belang inzien van sporten en bewegen in Lisse wordt er een kanteling gemaakt in denkwijze: van accommodatiebeleid naar sporten, bewegen en spelen. Dit komt mede doordat de afgelopen jaren veel geïnvesteerd is in een goed voorzieningsniveau en dat nu de aandacht verlegd moet worden om deze voorzieningen beter te benutten en te onderhouden. Ook werd duidelijk dat er in de gemeente Lisse al ontzettend veel georganiseerd wordt, maar dat partijen niet van elkaars projecten en activiteiten weten. Om deze projecten en activiteiten te versterken zal er meer verbinding gelegd moeten worden. Aan de hand van de zes doelstellingen vanuit het Nationaal Sportakkoord is er de eerste avond 'gedroomd' over wat er nodig is om de doelstellingen te bereiken. Tijdens de tweede avond zijn dromen gebundeld en zijn er per doelstelling maatregelen bedacht en getracht om dit te prioriteren. Deze maatregelen moeten het hoe vormen van het uitvoeringsprogramma en de daarbij behorende 'deelakkoorden'.

Hierna vindt u onze visie op sporten, bewegen en spelen. Daarnaast verschillende uitwerkingen hiervan in onze ambities. Wij ontwikkelen en voeren in samenspraak sportief beleid uit en geven daardoor participanten daadwerkelijk een rol in het uitwerken van gezamenlijke plannen en voornemens.¹⁰ Als laatste geven wij u graag inzicht in onze werkwijze. Hoe houden wij de visie en ambities de komende jaren dynamisch? Want participatie en daardoor draagvlak vinden wij erg belangrijk.

---

¹⁰ Coalitieakkoord 2018-2022 Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen, blz. 13

Lokale ambities

Vanuit de participatieavonden, data en het coalitieakkoord zijn er drie lokale ambities geformuleerd die prioriteit hebben en die naadloos aansluiten op de doelstellingen uit het Nationaal Sportakkoord: een leven lang bewegen, sportieve basis voor de jeugd en sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte.

1. Een leven lang bewegen

Meer mensen sporten, bewegen en spelen. Dat is de kern van ons beleid en sluit aan bij de doelstelling 'inclusief sporten en bewegen' vanuit het Nationaal Sportakkoord. Wij willen dat zoveel mogelijk mensen in Lisse in beweging komen en hieraan plezier beleven. Wij vinden het van belang dat onze inwoners in alle fasen van hun leven blijven sporten. Dit stimuleert ook dat kinderen gaan en blijven sporten en dat mensen dit op latere leeftijd ook blijven doen. Daarom zorgen wij voor de aanwezigheid van diverse sport- en beweegvoorzieningen. Wij gaan in Lisse echter wel uit van zelfredzaamheid. Veel mensen bewegen zonder extra aansporing of voorziening al bij een sportvereniging, een sportschool of op een andere manier (zoals wandelen, hardlopen, zwemmen, tuinieren etc.).

Waar staan wij nu?

Ongeveer 67% van alle Lissenaren voldoet aan de beweegrichtlijnen en 53% sport wekelijks. Een aantal groepen duikt echter aanzienlijk onder deze percentages, zoals mensen met een beperking, mensen met een lage sociaaleconomische status, mensen in armoedesituaties en inwoners die werkloos zijn. Het belang van deelname is voor deze groepen in een aantal opzichten nog groter dan voor de gemiddelde Lisser vanwege de positieve effecten op (onder andere) de gezondheid en het opdoen van sociale contacten, zoals eerder beschreven. In dit deelakkoord zal de focus liggen op mensen in Lisse die belemmeringen ervaren om te gaan of te blijven sporten en bewegen.

Waar willen wij naar toe? (doelstellingen)

Wij willen graag dat iedere Lisser een leven lang plezier beleeft aan sporten en bewegen. Met iedereen bedoelen wij dus ook echt: iedereen. Hokjesdenken laten wij los. Uitsluiting gaan wij tegen. Deze situatie wordt vanzelfsprekend; aangepast sporten ruilen wij in voor inclusief sporten en bewegen. Daarvoor is een omslag in ons collectief denken over sporten en bewegen nodig.

1. De gemeente streeft ernaar om 2 deelakkoorden uiterlijk in 2020 afgesloten te hebben.
2. Wij maken gebruik van de 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen' (NNGB). Ouderen (65+) voldoen aan deze norm als ze op ten minste vijf dagen in de week minimaal dertig minuten matig intensieve lichamelijke activiteit verrichten. Gezien het belang van bewegen voor de gezondheid, streven wij ernaar dat de Lissese ouderen op NNGB 5% boven het landelijke gemiddelde blijven.
3. Het percentage kinderen/jongeren/volwassenen/ouderen, met of zonder beperking, met een gezondheidsachterstand dat niet deelneemt aan sport en beweegactiviteiten is in 2022 met 5% afgenomen.
4. Wij maken het aanbod van sport- en beweegactiviteiten zichtbaar.
5. Wij maken verbindingen tussen sporten, bewegen en mensen die gebruik maken van de WMO.

2. Sportieve basis voor de jeugd

Plezier in sport en bewegen krijg je door structureel deel te nemen aan (nieuwe) sporten en of spelvormen. Deelname vanaf jonge leeftijd is mede bepalend, zelfs doorslaggevend, voor de sportdeelname op latere leeftijd en deze ambitie sluit aan op de doelstelling 'vaardig in bewegen'. Dit sluit ook aan bij het Gezondheidsbeleid en het Preventieakkoord. Naast het plezier en het 'jong geleerd is oud gedaan' laat de Toekomstvisie Lisse 2030 een urgentie zien. Overgewicht (obesitas) is een groot risico en in 2030 heeft meer dan de helft van de inwoners overgewicht¹¹. Wij willen de jeugd helpen om uiteindelijk gezonde keuzes te gaan maken. Samen met scholen zorgen wij voor kwalitatief goed bewegingsonderwijs, zowel op school, na school als bij sportverenigingen en breder zoals bijvoorbeeld de scouting.

De ambitie is om meer kinderen aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen en om de neerwaartse spiraal van de motorische vaardigheid van kinderen de komende jaren naar boven toe om te buigen.

Waar staan wij nu?

In juni 2018 heeft de JGZ (Jeugdgezondheidszorg) de Monitoringsrapportage met de maatschappelijke indicatoren naar buiten gebracht¹². Hierin komt naar voren dat 1 op de 4 kinderen in groep 2 t/m groep 7 niet op een gezond gewicht zit.

Kinderen met een gezond gewicht ondervinden minder lichamelijke en mentale problemen. Daarmee is een gezond gewicht onder andere een indicator voor lichamelijk functioneren. In 2017 betekent dit voor Lisse dat 76% van de kinderen een gezond gewicht heeft.

Er vanuit gaande dat overgewicht onder meer bepaald wordt door beweging en voeding, is sturing mogelijk met duidelijke voorlichting en interventies zoals: Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), gemeentepolis (preventieprogramma's), beleid van buurtsportcoaches, en Gezonde School.

***"Van de 27 uur die wij op school zijn, zitten wij er 23,5(!)"** Fons Peerenboom, Josephschool*

Waar willen wij naar toe? (doelstellingen)

6. De gemeente streeft ernaar 75% van de jongeren tussen 4 en 11 jaar twee keer per week een uur aan het sporten te krijgen en 60% van de jongeren tussen 12 en 17 jaar.
7. Gemeente Lisse wordt een JOGG gemeente: Jongeren op Gezond Gewicht.
8. De JOGG-regisseur draagt er aan bij dat 82% van de kinderen in Lisse op gezond gewicht zijn in 2022.
9. Buurtsportcoaches zijn zichtbaar in de verbinding tussen de doelgroepen, aanbod, vraag, (sport)verenigingen en andere betrokkenen daarnaast stimuleren zij zichtbaar het beweegaanbod in de gemeente Lisse.
10. Ieder basisschoolkind gymt de wettelijke norm van 2 lesuren.

¹¹ Bijlage kinderen op gezond gewicht

¹² GGD Hollands Midden JGZ Monitoringsrapportage 2018

3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte

Wij willen inspelen op de veranderende vraag van de inwoners naar een goed ingerichte openbare ruimte, die voorziet in de mogelijkheden om zelfstandig of onder begeleiding op een sportieve manier van de openbare ruimte gebruik te maken. Daarnaast dient de openbare ruimte sporten, bewegen en spelen te stimuleren voor iedereen in de gemeente. Speciale aandacht dient uit te gaan naar het creëren van aantrekkelijke plekken voor kinderen om veilig buiten te kunnen spelen. Denk aan fiets- wandelpaden, maar ook aan voorzieningen als skateplekken, basketbalpleintjes, playgrounds en vooral ook aan veilige, schone groene plekken waarin op uiteenlopende wijze gespeeld en gesport kan worden. Gebruik van de fitplein(en) door ZZP-ers, fysiotherapeuten om door middel van activiteiten als bootcamp en looptraining burgers te begeleiden zien wij als wenselijke vormen van ondernemerschap dat aansluit op de veranderende sportbehoefte van veel Nederlanders.

Zoveel mogelijk Lissers komen in beweging en beleven plezier aan sporten en bewegen. In de nabijheid is voldoende ruimte voor sport en bewegen. Goed bereikbare en betaalbare sportaccommodaties en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen, zijn hiervoor belangrijke voorwaarden.

Met deze ambitie sluiten wij aan bij het Coalitieakkoord Lisse 2018-2022¹³. Hierin wordt duidelijk verwezen naar een beweging stimulerende omgeving; *Wij maken buurten kindvriendelijk met speelveldjes (ongeorganiseerd spelen) en wij stellen een visie op voor een beweegvriendelijke en beweging stimulerende openbare ruimte.*

Waar staan wij nu?

In de Toekomstvisie Lisse 2030¹⁴ staat onder andere: *Inwoners zijn tevreden over bestaande voorzieningen. Dat geldt met name voor voorzieningen op het gebied van sport. Zij hopen dat de bestaande voorzieningen richting de toekomst in stand blijven, ook met het oog op de vergrijzing. Een aanvulling zouden ontmoetingsplekken voor ouderen kunnen zijn. Ook met het oog op het voorkomen van eenzaamheid. Een gemeente waar men veel mogelijkheden heeft elkaar op verschillende plekken te ontmoeten, kan helpen gevoelens van eenzaamheid tegen te gaan.*

Waar willen wij naartoe? (doelstellingen)

Sporten vindt niet alleen meer plaats in sportzalen of binnen de hekken van een sportpark. De openbare ruimte wordt steeds meer gebruikt als plek voor sport en bewegen, in georganiseerd of in ongeorganiseerd verband. Het gaat daarbij niet alleen om de aanleg en inpassing van sportinfrastructuur, maar ook om het in overleg met de wijk creëren van meer uitdagende speelplekken. Hierbij valt ook te denken aan wandelen, hardlopen en fietsen.

¹³ Coalitieakkoord 2018-2022: Samen duurzaam denken, samen vernieuwend doen!

¹⁴ Toekomstvisie Lisse 2030: Koesteren en floreren

11. De bezettingsgraad van de (binnen)sportaccommodaties moet zo hoog mogelijk worden.
12. De speelplekkenkaart van Lisse wordt in 2019 gepubliceerd.
13. De speelplekken die gerevitaliseerd worden, krijgen het criterium beweegstimulering mee.
14. Bij iedere aanpassing in de openbare ruimte wordt rekening gehouden en uitleg gegeven aan de criteria beweegvriendelijk en beweegstimulerend, gekoppeld aan het inwerking treden van de Omgevingswet.
15. Invulling geven aan het Sportief landgoed Ter Specke.

Wat doen wij al? Wat gaan wij ervoor doen?

Werkwijze

Wij vinden het om diverse redenen (leefbaarheid, gezondheid, sociale binding, meedoen, enz.) belangrijk dat onze inwoners deelnemen aan sport- of beweegactiviteiten. De gemeente is echter niet overal meer (alleen) van, wij gaan uit van eigen verantwoordelijkheid. Wij doen het samen met onze inwoners, verenigingen, organisaties en instellingen, wij werken aan een inclusieve samenleving. De overheid kan deze doelen niet alleen realiseren. Een goed samenspel met inwoners en samenwerkingspartners is belangrijker dan ooit. Soms zijn wij zelf aan zet, soms zijn anderen aan zet en hebben wij alleen een faciliterende rol. Op andere momenten doen wij het samen. Per ambitie zullen verschillende deelakkoorden opgesteld worden gezamenlijk met het werkveld, onderwijs, (sport)verenigingen, zorginstellingen en andere betrokken partijen. De deelakkoorden worden ondertekend door de betrokken partijen. Op deze wijze creëren wij draagvlak en gedeeld eigenaarschap. Daarnaast gebeurt er al ontzettend veel en zijn er voorbeelden te noemen van verschillende deelakkoorden. Welke activiteiten er al plaatsvinden wordt per ambitie beschreven en welke doelstellingen hierbij horen. Vanuit het Rijk is diverse ondersteuning om het sporten, bewegen en spelen binnen de gemeente te bevorderen.

Inzet Buurtsportcoachregeling (Brede impuls regeling)

De inzet van de zogenoemde buurtcoaches wordt belangrijker dan ooit. Momenteel zijn de buurtsportcoaches verdeeld onder drie organisaties/verenigingen van in totaal 2,66fte. Op 25 september 2018¹⁵ heeft het college besloten het huidige ambitieniveau te verruimen naar 120%, wat overeenkomt met 4,7 fte Buurtsportcoachfunctie. De 4,7 fte hebben wij onderverdeeld. Daarin is gekozen 0,5 fte voor een aanjager van dit Sportief akkoord. Dit is nodig om de verbinding te leggen en uitvoering te kunnen geven aan de doelstellingen en ambities. Ook om verbinding te leggen tussen de verschillende uitvoerders van de Brede impuls regeling is een 'aanjager' van groot belang. Voor een JOGG-regisseur is ook 0,5 fte vrijgemaakt. Hiervoor wordt minimaal 18 uur gevraagd. De gemeente wil meer regie voeren op de Brede impuls regeling en opdrachten geven aan de uitvoerende partijen/buurtsportcoaches. Daarom zijn deze onderverdeeld in verschillende categorieën en doelgroepen. Hieraan hebben wij Welzijnskompas toegevoegd omdat de expertise er al is en al verschillende activiteiten worden uitgevoerd door Welzijnskompas. Daarnaast willen wij 1 fte vrijmaken om het Sportief landgoed Ter Specke te ontwikkelen in samenwerking met de verenigingen. Alle Buurtsportcoaches zullen een belangrijke pion zijn in de te vormen deelakkoorden.

Functie	uur	fte
Sportformateur sporten, bewegen en spelen	18	0,50
JOGG regisseur	18	0,50
Buurtsportcoach Sportfondsen Lisse (schoolsport en binnensport)	36	1,00
Buurtsportcoach Welzijnskwartier (jeugd/cultuur, leefstijl)	36	1,00
Buurtsportcoach Welzijnskompas (volwassenen)	24	0,67
Buurtsportcoach Sportief landgoed Ter Specke (Spartaan/FC Lisse/Hisalis/The Flags/RTV De Bollenstreek)	36	1,00
reserve		0,03
Totaal	168	4,70

¹⁵ Lijst van besluiten vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Lisse 25 september 2018

Cofinanciering

Middelen vanuit het Rijk zijn structureel en bedoeld om de personele kosten (combinatiefuncties) van fte's te financieren. Per fte geldt een normbedrag van € 50.000. Hiervan wordt € 20.000 gefinancierd vanuit het Rijk en € 30.000 wordt lokaal georganiseerd (cofinanciering) Dat kan vanuit al bestaande subsidies, gemeentelijke financiering en/of door de uitvoeringspartners en derden. Cofinanciering kan dus ook voortkomen uit bestaande functies zoals bijvoorbeeld de wijkregisseur binnen de gemeente Lisse.

Intentieverklaring sportformateur

Vanuit het Rijk wordt eenmalig € 15.000 beschikbaar gesteld voor een sportformateur na het tekenen van de intentieverklaring. Een sportformateur is de aanjager voor de te vormen deelakkoorden in lijn met het lokale en landelijke beleid. Met de inzet van een sportformateur (die het proces voor een lokaal en/of regionaal sportakkoord op kosten van VWS kan gaan begeleiden) kunnen wij direct aan de slag. Een sportformateur kan vanuit het netwerk van VSG of NOC*NSF worden ingezet. Ook is het mogelijk om een eigen kandidaat aan te dragen, mits deze voldoet aan de kwalificaties/vaardigheden vastgesteld door de VSG. De intentieverklaring wordt door verschillende partijen ondertekend.

Uitvoeringsbudget vanuit het Rijk

Het Rijk heeft aangegeven, dat als het Nationaal Sportakkoord lokaal vormgegeven moet worden, hiervoor ook een uitvoeringsbudget beschikbaar moet worden gesteld voor de gemeenten. Nadat de sportformateur het akkoord heeft opgeleverd en duidelijk is, waarvoor geld benodigd is kan er een uitvoeringsbudget aangevraagd worden door middel van een intentieverklaring. Voor de gemeente Lisse zou dit een bedrag van € 20.000,- betekenen voor de komende drie jaar (2020, 2021, 2022).

1. Een leven lang bewegen

De gemeenschap zet in op ouderen in beweging

Ouderen blijven een belangrijke doelgroep: de groep wordt steeds groter. Veel ouderen hebben in het verleden wel aan sport gedaan, maar zijn daar om diverse redenen mee gestopt. De uitdaging is met sportstimulering aan te sluiten bij de eerdere sportervaringen, maar tegelijkertijd activiteiten aan te bieden die passen bij de huidige levensfase en fysieke gesteldheid van de doelgroep. Wij gaan daarom bij de ouderen uit van deelname aan sport- én beweegactiviteiten.

Het project Vitaal Lisse is eind 2018 van start gegaan. Dit betekent dat verschillende verenigingen op het sportpark Ter Specke en partners uit de zorg, welzijn, gemeente en ouderenorganisaties Vitaal Lisse uitvoeren. Een mooi voorbeeld van een akkoord tussen verschillende partijen en een initiatief vanuit het werkveld. De gemeente heeft een faciliterende rol in dit project. Het project bestaat uit de interventies GALM (Groninger Actief Leven Model) en Walking Football en is gericht op kwetsbare inwoners van 65-70 jaar uit Lisse die zelfstandig wonen, maar nog niet zelfstandig sporten binnen het reguliere bewegingsaanbod in Lisse. Er worden 1.500 ouderen tussen 65-70 jaar persoonlijk benaderd door de gemeente. 150 ouderen nemen deel aan de eerste fittest, waarna vier beweeggroepen starten: drie GALM-groepen met een gevarieerd aanbod en één Walking Football groep. Door deze beweeggroepen komen ongeveer 80 ouderen in beweging. Aan het einde van het project volgt een tweede fittest. Na afloop van het project worden de ontstane beweeggroepen, bestaande uit naar schatting 60 ouderen, ondergebracht bij de betrokken verenigingen, waar zij lid kunnen worden.

Beweegdoelstelling mensen met een beperking

Uit landelijk onderzoek blijkt dat mensen met een beperking minder vaak sporten en bewegen dan mensen zonder beperking. Terwijl juist deze mensen hiermee een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan hun gezondheid en sociaal welbevinden. Er is dan ook een wisselwerking van sport- en beweegaanbod die de gemeentegrenzen overstijgt. Wij sluiten daarom aan bij het door het ministerie van VWS geïnitieerde programma 'Grenzeloos actief, maakt sporten en bewegen voor mensen met een beperking mogelijk'. Een belangrijke pijler in dit programma is het realiseren van een goede match tussen vraag naar en aanbod van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Hierbij wordt de Buurtsportcoach betrokken, sportaanbieders en instellingen die een rol hebben in de begeleiding van mensen met een beperking. Dit gebeurt in een regionaal samenwerkingsverband.

Iedereen doet mee!

Sporten, dansen, muziek maken, tekenen en zingen zijn leuk en belangrijk, zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur dat beschrijft. Kinderen leren samenwerken, omgaan met winnen en verliezen en maken nieuwe vrienden. Het is goed voor het zelfvertrouwen en de concentratie. Een kind dat lekker in zijn vel zit, presteert beter! Maar soms is er thuis te weinig geld voor de bezigheden. In dat geval kan het Jeugdfonds Sport & Cultuur helpen.

Het Jeugdfonds Sport en Cultuur betaalt de contributie/ het lesgeld en eventueel spullen als sportkleding, dansschoenen of de huur van een instrument. De Rotary Lisse-Bollenstreek en de gemeente Lisse hebben de samenwerking gezocht en zijn sinds 2017 aangesloten bij het Jeugdfonds Sport en cultuur. Dit contract loopt tot en met december 2019. Voor die tijd zal gezamenlijk met het armoedebeleid de regeling geëvalueerd worden en een advies worden uitgebracht om de regeling te continueren. Bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur wordt landelijk gekeken of de leeftijd opgerekt kan worden (van 4-18 jaar naar 2-23 jaar).

In 2019 wordt er nieuw armoedebeleid opgesteld in de gemeente Lisse. Het Jeugdfonds sport en cultuur is hier een onderdeel van.

Vrijwilligers!

Sportverenigingen draaien op de inzet van vrijwilligers. Verenigingen geven in de Vitaliteitsmeting en op de participatieavonden aan in toenemende mate problemen te ondervinden bij het zoeken naar en het behouden van geschikte vrijwilligers. Naast natuurlijk de vele vrijwilligers die zich nu al fantastisch inzetten voor het verenigingsleven binnen de gemeente Lisse. Samen met verenigingen, welzijnsorganisaties en de buurtsportcoach gaan wij op zoek naar creatieve oplossingen die het doen van vrijwilligerswerk in de sport aantrekkelijker maakt. Daarnaast wordt er gekeken of inwoners in de bijstand en ouderen 'opgeleid' kunnen worden tot vrijwilliger. Mede ook om de vereenzaming aan te pakken onder de inwoners.

Positieve sportcultuur

De ambitie is dat overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos gesport kan worden. Dit vraagt aandacht van iedereen en om ondersteuning van onder andere bestuurders, sportclubs, trainers, ouders en verzorgers. Ook om misstanden te voorkomen en de ondergrens te bewaken. Verenigingen kunnen hiervoor vaak terecht voor ondersteuning bij de bond. De bonden raden bijvoorbeeld aan iedere vrijwilliger een VOG te laten aanvragen. Dit kan tot 5 jaar na aanmelding van de vereniging. Daarnaast zal de Buurtsportcoach ook worden ingezet ter ondersteuning van de verenigingen.

Verbinding en samenwerking

In de participatieavonden is de behoefte om kennis te delen sterk naar voren gekomen. Op welke wijze kan er kennis gedeeld worden tussen de verschillende partijen en hoe kan dit zo efficiënt mogelijk? En op welke wijze kan het totale aanbod in kaart worden gebracht? Een mogelijkheid kan zijn om een dergelijke stichting/raad op te richten die zich bezighoudt met sporten, bewegen en spelen in het sociaal domein. In gesprek met de betrokken partijen moet verder blijken of hier draagvlak voor is en of dit een deelakkoord kan opleveren. Ook zou hierin de sportverkiezing een plek kunnen krijgen.

2. Sportieve basis voor de jeugd

Invoering JOGG gemeente, wat is een JOGG Gemeente?

Lisse wil zich graag profileren als JOGG-gemeente (jongeren op gezond gewicht). Omdat het belangrijk is om van jongs af aan te weten wat gezond eten is, wat het betekent als je voldoende beweegt. Maar wat houdt nu eigenlijk een JOGG-gemeente in? En wat is hiervoor nodig.

Dordrecht

Sinds 2011 is overgewicht gedaald van 42% in 2011 naar 31% in 2016 en naar 29% in 2017

25

gemeenten zien een daling van overgewicht

Een gezonde omgeving voor jongeren creëer je alleen met een onderbouwde integrale methodiek zoals de JOGG-aanpak, gebaseerd op het succesvolle Franse EPODE. Binnen een JOGG-gemeente werken lokale partijen uit onderwijs, zorg, bedrijfsleven, sport, woningbouw, welzijn, media en wijkbewoners samen. Zij vormen de omgeving waarin jongeren opgroeien en samen werken ze aan betere sport, beweeg- en speelfaciliteiten en voor meer aandacht voor voeding en beweging in de wijk. Deze duurzame methodiek van Jongeren Op Gezond Gewicht verbindt en intensificeert lopende lokale activiteiten en programma's. Iedere JOGG-gemeente stelt een eigen JOGG-regisseur aan die door Jongeren Op Gezond Gewicht wordt ondersteund met een ruim aanbod aan experts, trainingen, bijeenkomsten en samenwerkt binnen een netwerk van meer dan 140 andere JOGG-gemeenten.

893.000

kinderen bereiken we naar verwachting in 2018

137

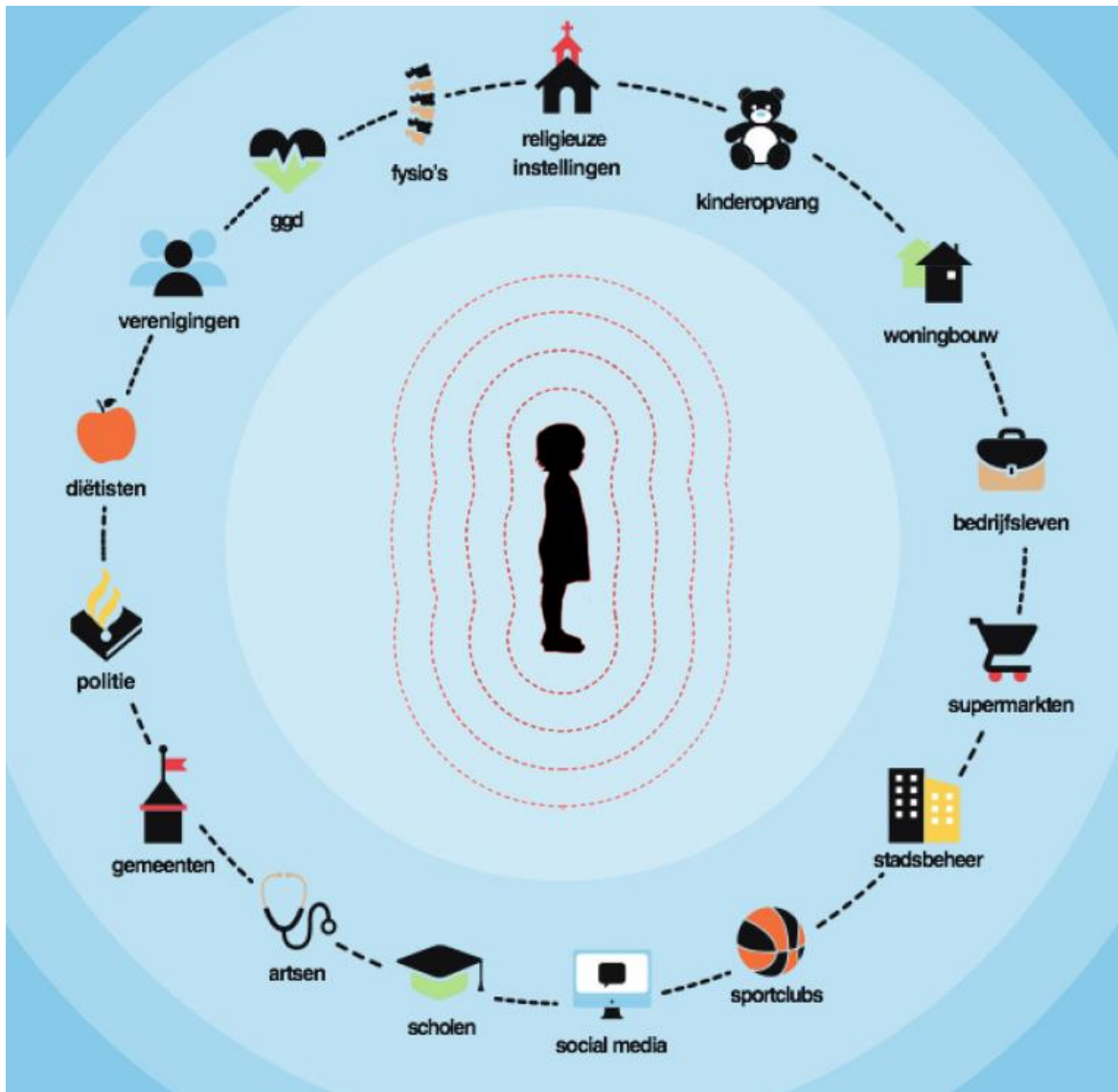
gemeenten gebruiken inmiddels met succes de JOGG-aanpak

Ieder kind heeft recht om gezond op te groeien, zo ook het kind dat al kampt met overgewicht of obesitas. JOGG-gemeenten verbinden de preventieve aanpak aan relevante maatregelen, beleid, activiteiten en ondersteuning die meer gericht zijn op het individuele kind met overgewicht of obesitas en het gezin erachter. Zo wordt afstemming en samenwerking tussen organisaties op het gebied van preventie, sociaal domein en zorg gestimuleerd om een omgeving te creëren waar kinderen en jongeren gezond opgroeien. Ouders spelen een belangrijke rol. Er kan al contact worden gelegd met toekomstige en jonge ouders bij de verloskundige en het consultatiebureau. Tevens is 'de gezonde werkvloer' een manier om volwassenen bewust te maken van hun eigen gedrag en welk gevolg dat heeft op hun thuissituatie.

Smallingerland

Sinds 2017 is overgewicht bij kinderen in groep 2 in de JOGG-wijken gedaald van 17,6% in 2008 naar 7,5% in 2017

Een JOGG-regisseur gaat bijvoorbeeld in gesprek met de verschillende sportverenigingen voor het creëren van een gezonde kantine, daarna kan hij een beroep doen op een Team:Fit coach die dit verder met de vereniging in de praktijk brengt. Daarnaast heeft JOGG o.a. voor scholen een DrinkWater campagne ontwikkeld. Hiermee wordt het drinken van water gestimuleerd in plaats van zoete drankjes. Alle campagnematerialen zijn reeds uitgewerkt waarmee ook de school wordt ontzorgd.

Het aantal JOGG-gemeenten blijft stijgen waardoor het steeds gemakkelijker wordt om trainingen en bijeenkomsten in regionaal verband te organiseren. Denk hierbij aan interviews met ambtenaren en JOGG-regisseurs, een regionale bijeenkomst als NL-Vitaal en een kick-off bijeenkomst met belangrijke stakeholders in gemeente Lisse.

Meer beweging in het basisonderwijs

'Wij zijn 27 uur per week waarvan wij er 23,5(!) zitten' zeiden de leerlingen van de Josphehschool in een gesprek met de wethouder. De Klarinet gaf aan dat 'Vanwege het continu-rooster en andere prioriteiten is er nu minder aandacht voor bewegen' en De Lisbloem gaf aan 'een dag per week vakleerkracht die met de kinderen naar de Waterkanten gaat. Dat vergt te veel onderwijstijd van groep 3 en 4 dus die hebben o.a. spelles op het schoolplein'. Met de ambitie sportieve jeugd voor de basis willen wij de mogelijkheden verkennen met het onderwijs, buurtsportcoach, leerlingen, vakdocenten en de gemeente om een 2de uur bewegingsonderwijs in te voeren. Dit is lijn met de doelstelling om jeugd meer te laten bewegen. Verdere uitwerking van financiering en deelnemende partijen wordt op een later moment aan de raad aangeboden.

Jeugd in beweging

Ook de sportverenigingen begrijpen dat er samenwerking moet worden gezocht. En niet alleen met de gemeente maar ook met de buurtsportcoach, onderwijs en wijlzijnsinstanties. Hisalis heeft eind 2018 hiervoor een plan ingediend om meer kinderen in de bollenstreek te laten bewegen. Gezamenlijk met de vereniging(en), onderwijs, gemeente en de buurtsportcoach wordt gekeken naar de mogelijkheden. Een mooi voorbeeld om te komen tot een sportief (deel)akkoord met meerdere partijen. Een onderdeel van het plan is:

Bollenstreek scholenfair

Verkennen van de mogelijkheden met verenigingen, buurtsportcoach en scholen om een professioneel georganiseerde dag jaarlijks te organiseren om iedereen actief kennis te laten maken met diverse sporten. Hierbij zal ook de verbinding worden gezocht met de omliggende verenigingen om zo een breder sportaanbod te kunnen aanbieden.

Alle verschillende onderdelen zullen een competitie-element bevatten waarbij de diverse teams tegen elkaar of tegen de klok strijden. Iedereen zal 4 blokken van 30 min meedoen aan de diverse sportonderdelen.

In een algemeen klassement worden de resultaten van de diverse teams bijgehouden zodat er tijdens de afsluiting een prijs kan worden uitgereikt door de burgermeester of Wijkhouder sport.

De dag staat onder leiding van een bekende topsporter, voorbeelden hiervan zijn eerder uitgevoerd door Nicolien Sauerbrei, Leontien van Moorsel en worden er per sport een (oud)atleet gevraagd om hier extra aantrekkingskracht voor te genereren.

Er wordt een parcours ingericht op het sportpark Ter Specke waarbij kennis gemaakt wordt met diverse sporten.

3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte

Beleid spelen en bewegen

Er is veel overlap tussen spelen, bewegen en ook sporten. Denk hierbij aan een fitplein in de openbare ruimte, schoolpleinen die openbaar toegankelijk zijn. Speeltuinverenigingen die kinderen laten bewegen, maar soms tegen vraagstukken van veiligheid lopen, wijken die eigen initiatief willen nemen om een speeltuin, speelveld (basketbal, skate tafeltennis) te ontwikkelen. Nieuwbouwlocaties waarin spelen en bewegen mee moeten worden genomen. Hoe gaan wij met dit alles om? In 2019 wordt er beleid opgesteld in samenwerking met de doelgroep met de beantwoording op de vragen, kansen en mogelijkheden zoals hierboven beschreven. Daarnaast wordt de speelplekkenkaart van Lisse in 2019 gepubliceerd.

Beweegtuin

Op dit moment wordt er met verschillende partijen gekeken naar de mogelijkheid om gezamenlijk een beweegtuin te ontwikkelen in het Mondriaanpark. De gemeente is hierbij participant. Als het mogelijk is gebleken dat op deze plek een beweegtuin kan worden gerealiseerd dan kunnen inwoners, particuliere partijen en zorginstellingen gaan bewegen in de openbare ruimte in de Poelpolder medio 2019-2020.

Verduurzamen sportaccommodaties

Samen met de verenigingen wordt er gesproken over het verduurzamen van de sportaccommodaties. Waar liggen de mogelijkheden en welke regelingen zijn er? En op welke wijze gaan wij om met eigendomssituaties als er bijvoorbeeld geïnvesteerd wordt in ledverlichting door een vereniging? Gezamenlijk met de gebruikers, beheerders en exploitanten wordt er gekeken naar de verschillende scenario's die mogelijk zijn voor de investering in duurzaamheid. Die daarbij zowel energievoordeel oplevert maar ook investeringsvoordeel kan opleveren. Op 1 januari 2019 is de vernieuwde subsidieregeling Stimulering van bouw en onderhoud sportaccommodaties¹⁶ ingegaan. Dit is een subsidieregeling van de rijksoverheid (zie bijlage 1) die 35% subsidieert als een vereniging haar sportaccommodatie 'verduurzaamt'. Hierin zal worden aangesloten bij het accommodatiebeleid Lisse en onderdeel zijn van het duurzaamheidsbeleidsplan.

¹⁶ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-40859.html>

Kunstgras, wat nu?

Kunstgras is niet meer weg te denken uit de (voetbal)sport. Zo heeft bijna iedere voetbalvereniging wel een kunstgrasveld liggen. Maar de afgelopen tijd zijn kunstgras en de verschillende soorten infill materialen onder een vergrootglas komen te liggen (alleen bij de voetbalverenigingen). Zembla heeft vorig jaar aandacht geschonken aan de mogelijke gevolgen voor de gezondheid van spelers die op rubbergranulaat spelen. Daarin geeft het programma aan dat rubbergranulaat in bepaalde mate schadelijk kan zijn voor de gezondheid en/of het milieu. In navolging hierop heeft het RIVM uitgebreid onderzoek gedaan naar de uitspraken van het programma. Zowel het RIVM als de VSG gaan niet mee in de uitspraken van Zembla en geven aan dat de schadelijkheid voor de gezondheid nihil is. Echter de discussie blijft. Wel is in een aanvullend onderzoek van het RIVM gekomen dat rubbergranulaat een verhoogde waarde van zink met zich meebrengt als dit in de natuur terecht komt.

Dit is aanleiding voor ons om te kijken naar alternatieven voor het soort infill van een kunstgrasveld. De gemeente Lisse is verantwoordelijk voor de vervanging van de kunstgrasvelden op het sportpark Ter Specke en neemt alle (landelijke) ontwikkelingen mee bij de vervanging van de kunstgrasvelden. De gemeente komt in 2019 met een kunstgrasnotitie met adviezen over de verschillende mogelijkheden.

Sportief landgoed Ter Specke

Gezamenlijk met een aantal verenigingen en andere gebruikers van het sportpark Ter Specke wordt gekeken naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van Landgoed Ter Specke. Hiermee wordt een openbaar sportpark bedoeld met open sportclubs. Een open club is een ontmoetingsplek waar voor iedereen de mogelijkheid tot persoonlijke ontwikkeling en betrokkenheid wordt gecreëerd. De gemeente Lisse wil de kracht van sport en clubs gebruiken voor een gezondere samenleving en het verhogen van de leefbaarheid binnen de gemeente. Een open club¹⁷ kenmerkt zich door een open houding van de kartrekkers en betrokkenen bij de club. Een dergelijke club is een plek waarbij zij eigen leden, andere regelmatige bezoekers van de club en de buurtbewoners uitnodigt om te sporten en om bij de vereniging betrokken te raken en te blijven. Een open club is ondernemend en richt zich op een langetermijnvisie en staat daarom nooit stil. Zij denkt vraag- en buurtgericht en gaat steeds opnieuw na wat de behoeften zijn en speelt daarop in. De club gaat (mogelijk in samenwerking met andere sportclubs en partijen uit andere sectoren) gericht aan de slag om activiteiten aan te bieden, die haar hoofdactiviteit versterken. Ook voert de club actief en continu beleid op de ontwikkeling, kwaliteit en opleiding van sporttechnisch, arbitrerend en bestuurlijk kader. En streeft zij naar een betere bezettingsgraad van de accommodatie. Dit alles leidt tot ledenbinding, -behoud en/of -groei, meer 'reuring' op Sportief landgoed Ter Specke en continuïteit van het bestaansrecht. Deze gedachten en visie wordt ondersteunt door het NOC*NSF door bijeenkomsten en rondetafelgesprekken te organiseren. Zoals eerder benoemd willen wij een gedeelte van de Brede impuls regeling inzetten voor de ontwikkeling van het Sportief landgoed Ter Specke. Is het bijvoorbeeld mogelijk dat inwoners lid worden van het Sportief landgoed Ter Specke en meerdere sporten kunnen beoefenen?

---

¹⁷ <https://www.nocnsf.nl/openclubs>

Wedstrijdprogramma

Wij realiseren ons goed dat, als wij succesvol willen zijn, het van belang is om samen in beweging te komen. In de communicatie richten wij ons tot de Buurtsportcoach, sportverenigingen, Welzijnsinstellingen, en andere partijen die betrokken zijn bij sport en bewegen.

In onderstaand overzicht staat het wedstrijdprogramma voor de komende jaren weergegeven. In dit programma komende geplande doelstellingen naar voren. Door de deelakkoorden willen wij graag activiteiten toevoegen aan het programma, gezamenlijk met verschillende partijen. Die in lijn liggen met de ambities en doelstellingen.

Activiteit	Totale kosten (x €1000.-)	Dekking	2019	2020	2021	2022
1. Buurtsportcoaches/ Sportformateur/ JOGG-regisseur	235 ¹⁸	Brede impuls en cofinanciering	X	X	X	X
1. Een leven lang bewegen						
2. Vitaal Lisse	80	Externe gelden	X	X		
3. Grenzeloos actief	3	Subsidie ondersteuning sportactiviteiten	X	X	X	X
4. Jeugdfonds Sport & Cultuur	30	Klijnsma-gelden t.b.v. Armoedebeleid kinderen	X	X*	X*	X*
5. Vrijwilligers!	Pm	Uitvoeringsbudget				
6. Positieve sportcultuur	Pm	Uitvoeringsbudget				
7. Verbinding en samenwerking	Pm	Uitvoeringsbudget				
2. Sportieve basis voor de jeugd						
7. JOGG-gemeente	5 + 18 uur BSC	Nieuw geld/ bestaand geld	X	X	X	X
8. 2 ^{de} lesuur bewegingsonderwijs	Pm	Uitvoeringsbudget/ nieuw geld		X	X	X
9. Jeugd in beweging		Uitvoeringsbudget				

*Wordt geëvalueerd in het nieuw op te stellen armoedebeleid van Lisse

¹⁸ Bestaat uit €94.000,- Rijksbijdrage voor 4,7 fte buurtsportcoaches en €141.000,- bestaande uit cofinanciering

3. Sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte						
10. Beleid spelen en bewegen		Regulier budget Buitenruimte	X	X	X	X
11. Beweegtuin	25	Besluit 25 september 2017	X			
12. verduurzamen sportaccommodaties		BOSA-regeling (overheid)	X	X	X	X
13. Kunstgras, wat nu?			X			
14. Sportief landgoed Ter Specke	Pm	Brede impuls/ Uitvoeringsbudget	X			

Financiën

Lasten gemeentelijke begroting (al opgenomen in de begroting)

Lasten	2019	2020	2021	2022
Bijdrage (sport)activiteiten/jubilea	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-	€ 10.000,-
Uitvoering Sportnota	€ 25.000,-	€ 25.000,-	€ 25.000,-	€ 25.000,-
Totaal	€ 35.000,-	€ 35.000,-	€ 35.000,-	€ 35.000,-

Lasten ten aanzien van Rijksgeld

Lasten	2019	2020	2021	2022
Brede Impuls (40% vanuit het Rijk)*	€ 94.000,-	€ 94.000,-	€ 94.000,-	€ 94.000,-
Jeugd sport- en cultuurfonds (Klijnsma gelden, armoedebestrijding)**	€ 30.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-
Sportformateur	€ 15.000,-			
Uitvoeringsbudget Nationaal Sportakkoord		€ 20.000,-	€ 20.000,-	€ 20.000,-
Totaal	€ 139.000,-	€ 144.000,-	€ 144.000,-	€ 144.000,-

*zie pagina 27 voor verdere uitwerking

**wordt geëvalueerd in 2019 in het nieuw op te stellen Armoedebeleid Lisse

Lasten gemeentelijke begroting (nieuw geld)

Lasten	2019*	2020	2021	2022
JOGG gemeente	€5.000,-	€5.000,-	€5.000,-	€5.000,-
JOGG regisseur (60% cofinanciering) (0,5 fte)**	€15.000,-	€15.000,-	€15.000,-	€15.000,-
Sportformateur (0,5 fte)**		€15.000,-	€15.000,-	€15.000,-
Totaal	€20.000,-	€35.000,-	€35.000,-	€35.000,-

*Kosten 2019 worden opgevangen in huidige begroting

**zie pagina 27 voor verdere uitwerking

SPORTEN, BEWEGEN & SPELEN

Opzet indeling Brede impuls

Functie	uur	Fte.	rijksbijdrage	gem. bijdrage	werkveld bijdrage
Sportformateur sporten, bewegen en spelen	18	0,50	€ 10.000,-	€ 15.000,-	€ 0,00
JOGG regisseur	18	0,50	€ 10.000,-	€ 15.000,-	€ 0,00
Buurtsportcoach Sportfondsen Lisse (schoolsport en binnensport)	36	1,00	€ 20.000,-		€ 30.000,-
Buurtsportcoach Welzijnswijk (jeugd/cultuur, leefstijl)	36	1,00	€ 20.000,-		€ 30.000,-
Buurtsportcoach Welzijnswijk (volwassenen)	24	0,67	€ 13.380,-		€ 20.000,-
Buurtsportcoach Sportief landgoed Ter Specke (Spartaan/FC Lisse/Hisalis/The Flags/RTV de Bollenstreek)	36	1,00	€ 20.000,-		€ 30.000,-
reserve		0,03	€ 620,-	€ 930,-	
Totaal	168	4,70	€ 94.000,-	€ 30.930,00	€ 110.000,00

Communicatie

Wij realiseren ons goed dat, als wij succesvol willen zijn, het van belang is om samen in beweging te komen. In de communicatie richten wij ons tot de buurtsportcoaches, sportverenigingen, kennisinstellingen en andere partijen die betrokken zijn bij sporten, bewegen en spelen.

Voor de totstandkoming van de lokale sportakkoorden zullen procesbegeleiders ingezet gaan worden. Deze procesbegeleider, de zogenaamde “sportformateur” heeft de taak om diverse partijen aan tafel te krijgen en het gesprek over de invulling van het lokale sportakkoord en de afspraken daarbinnen te faciliteren. Waar nodig en mogelijk worden de gemeentelijke communicatiekanalen ingezet.

Het accent zal daarbij liggen op:

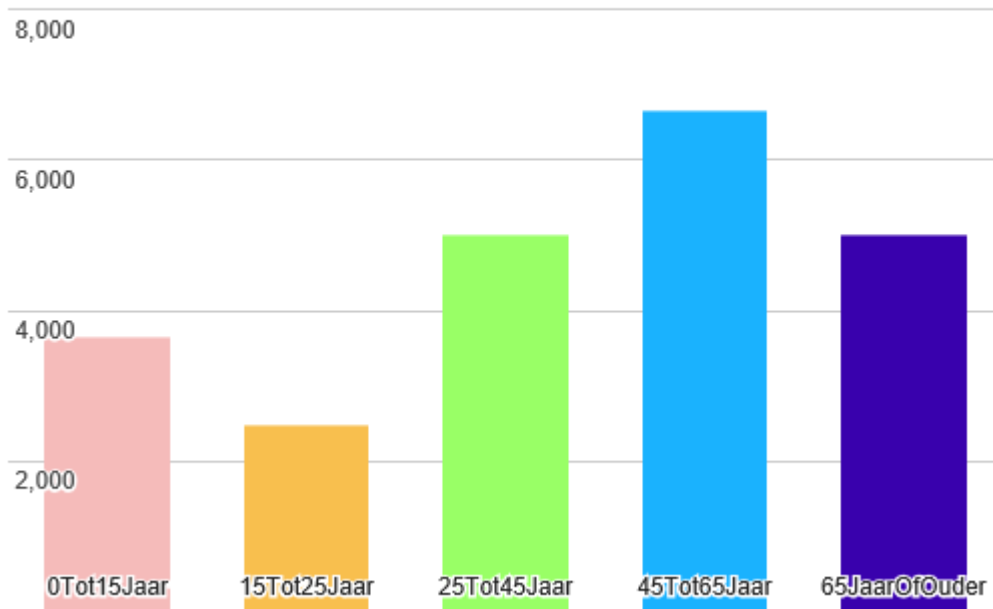
- Het informeren over alle projecten rondom ‘Sporten, Bewegen en spelen’ in de gemeente Lisse en over regelingen waar sporters en hun bestuurders gebruik van kunnen maken.
- Het verbinden en betrekken van mensen, door een plek te bieden waar initiatieven en ervaringen kunnen worden gedeeld.
- Het uitwisselen van kennis op het vakgebied. Wij gaan in dialoog met de verschillende doelgroepen. Wij overladen ze niet, maar bieden relevante informatie aan. Wij willen dat iedereen zich verbonden gaat voelen met ‘Sporten, Bewegen en spelen’ en wij elkaar verder kunnen helpen.
- Waar de inwoners een overzicht vinden van alle sportactiviteiten van zowel de (sport)verenigingen maar ook van andere aanbieders.

**“Never say never because limits,
like fears, are often just an
illusion.”** – Michael Jordan

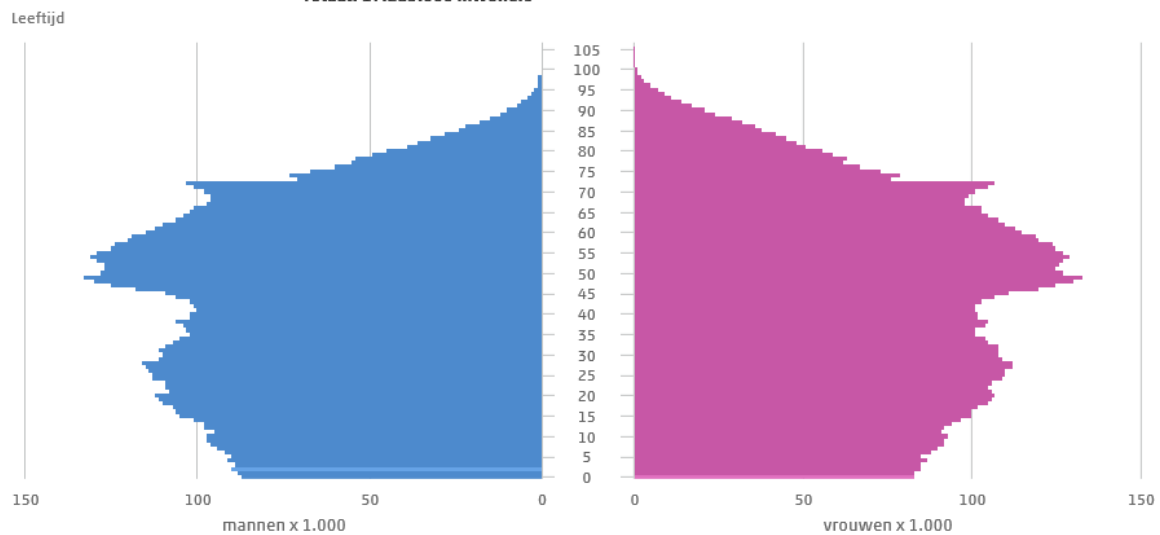
Bijlage
Cijfers in Lisse

Inwoners naar leeftijd in Lisse

19

? Bron: CBS **Leeftijdsopbouw Nederland 2019**
Totaal: 17.285.000 inwoners

20

¹⁹ <https://allecijfers.nl/gemeente/lisse/>

²⁰ <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/bevolkingspiramide>

Mobiliteit

Het percentage personen met een verminderde mobiliteit in Lisse bedraagt 8,1%. Dit houdt in dat deze personen tenminste met één indicator moeite hebben zoals een voorwerp dragen, bukken of meer dan 400 meter lopen. Het landelijke gemiddelde ligt op 9,9% (GGD, CBS en RIVM, 2016)

Kinderen die opgroeien in armoede

In 2015 leefde 2,41% van de kinderen in armoede. Waarvan 8,5% van de kinderen in 2014 een vergrote kans heeft om op te groeien in armoede. Dit is lager dan het landelijke gemiddelde van 6,58% in Nederland (CBS, RIO, VJI, 2015).

Gezinnen in Lisse dat moeite heeft met rondkomen en of schulden heeft zit in 2016 op 9%. (GGD Hollands Midden, 2018)

Eenzaamheid

In de gemeente Lisse betreft het aantal personen met hoge emotionele/sociale eenzaamheid 37,5%. Dit is een lager percentage dan het landelijke gemiddelde van 42,9%. Meer dan 1 op de 3 ouderen ervaart dus eenzaamheid in Lisse (Gezondheidsmonitor volwassenen (en Ouderen), GGD, CBS en RIVM, 2016).

Samenkracht

In 2016 was 15,4% van de inwoners van Lisse mantelzorger. Ten opzichte van vergelijkbare gemeenten met een inwonersaantal lager dan 25.000 ligt het percentage in de gemeente Lisse een kleine procent lager.

Daarnaast is bijna 30% van de inwoners lid van een sportclub in het jaar 2017. Dit ligt iets hoger ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Dat percentage ligt op 29%.

Gemeente: Lisse x	
Leeftijd	Percentage
Totaal	29,6
0 tot 10	28,4
10 tot 25	46,1
25 tot 45	27,2
45 tot 65	26,8
65 en ouder	23,7

Lid van een sportclub in der verschillende leeftijdscategorieën.

GGD-regio: GGD Hollands Midden			
Indicator	Motorische beperking	Chronische aandoening	Gezonde mensen
Beweegnorm	41,0	64,1	61,4
Beweegnorm 19- t/m 54-jarigen	33,1	55,2	54,0
Beweegnorm 55 jaar en ouder	44,8	73,8	86,2
Wekelijkse sporters	22,6	49,6	65,0
Wekelijkse sporters 19- t/m 54-jarigen	33,4	57,9	67,8
Wekelijkse sporters 55 jaar en ouder	17,8	40,7	55,8

Kinderen op gezond gewicht

In juni 2018 heeft de JGZ (Jeugdgezondheidszorg) de Monitoringsrapportage met de maatschappelijke indicatoren naar buiten gebracht. Hierin komt naar voren dat 1 op de 4 kinderen in groep 2 t/m groep 7 niet op een gezond gewicht zitten.

Kinderen met een gezond gewicht ondervinden minder lichamelijke en mentale problemen. Daarmee is een gezond gewicht onder andere een indicator voor lichamelijk functioneren. Op de achtergrond monitort de GGD ook wat de oorzaak is van een ongezond gewicht (overgewicht of ondergewicht). In 2017 betekent dit voor Lisse dat 76% van de kinderen een gezond gewicht heeft. Dat 14% ondergewicht en 10,4% overgewicht heeft. Ondergewicht zit boven het regionale gemiddelde van Hollands Midden (12,7%). Wat betreft overgewicht is dit lager dan het het gemiddeld in Hollands Midden (11,4%).

Er vanuit gaande dat overgewicht onder meer bepaald wordt door beweging en voeding, is sturing mogelijk met duidelijke voorlichting en interventies zoals: Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), gemeentepolis (preventieprogramma's), beleid van buurtsportcoaches, sport voor minima (Jeugdsportfonds) en Gezonde School. Aandacht voor de inrichting van de ruimte en een omgevingsvisie biedt eveneens sturingsmogelijkheden.

In de individuele contactmomenten van de JGZ wordt de groei van kinderen/ jongeren gemonitord. Ouders/jongeren krijgen voorlichting en advies over voeding en bewegen. Daarbij is er bijzondere aandacht voor zowel ondergewicht als overgewicht. In het kader van preventie overgewicht, wordt de 'JGZ Richtlijn overgewicht' gehanteerd. Ook worden ouders/jongeren bijvoorbeeld op het spoor gezet van een sportcoach, sportclubs en hoe zij gebruikt kunnen maken van minimaregelingen om te kunnen participeren.

Op basis van school- of klassenprofielen kan een aanbod op maat afgesproken worden. Zo wordt dit jaar als proef in het kader van maatwerk, op een school een extra contactmoment 'wegen en meten' in groep 4 uitgevoerd.

Sportdeelname wekelijks naar chronische aandoening en of lichamelijke beperking (Landelijk; 12 jaar en ouder) (GGD Hollands Midden, 2018).

10/11-jarigen dat wekelijks aan sport doet

86% van de 10/11-jarige kinderen in Lisse participeert wekelijks in sportieve activiteiten. Dit is 2% lager dan het gemiddelde in Hollands Midden. Gemeente Lisse behoort tot 10 november 2017 tot de gemeente met de laagste percentage deelname dat wekelijks aan sport doet onder kinderen van 10 en 11 jaar in Holland Midden. (GGD Hollands Midden, 2018)

Volwassenen beweging en overgewicht

2012

	Lisse		Hollands Midden		Nederland	
	19-64 jaar	65+	19-64 jaar	65+	19-64 jaar	65+
N=391						
BEWEGING, OVERGEWICHT						
voldoet aan NNGB-norm	55	71	67	73	65	69
voldoet aan de fitheidsnorm	22	48	21	49	20	43
voldoet aan geen van beide normen	41	26	31	25	33	29
≥1x per week sporten	58	31	54	31	-	-
overgewicht	43	62	45	59	45	59
obesitas	11	13	11	14	12	16

2016

	Lisse		Hollands Midden		Nederland	
	19-64 jaar	65+	19-64 jaar	65+	19-64 jaar	65+
N=753						
BEWEGING, OVERGEWICHT						
voldoet aan NNGB-norm	64	77	63	75	60	72
voldoet aan de fitheidsnorm	23	50	22	50	21	45
≥1 dag per week sporten	59	37	59	37	56	35
voldoet aan geen van beide normen	34	21	35	23	38	26
inactief	5	8	6	9	7	10
overgewicht	46	59	46	58	46	59
obesitas	11	10	13	15	13	17

(GGD Hollands Midden, 2016)

Beweenorm

Het percentage volwassenen dat overgewicht had in Lisse was in 2012 47,2% dat is in 2016 gestegen naar 48,9%. Dit is gelijk aan het landelijke gemiddelde.

De gemeente Lisse ziet een flinke stijging van het aantal volwassenen dat aan de beweegnorm voldoet. In 2012 was dit nog 54,8% dit is gestegen in 2016 naar 67,2%. Dit is 4,2% hoger dan het landelijke gemiddelde. Ten opzichte van 2012 is het aantal volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm met 9% gestegen in de gemeente Lisse terwijl het landelijk gemiddelde daalde.

Daarnaast voldoen ook steeds meer 65 plussers aan de beweegnorm, dit percentage steeg met 6% en zit ook boven het landelijk gemiddelde (Gezondheidsverschillen, 2016).

Participatie

PARTICIPATIE						
betaald werk	80	6	79	7	77	6
zzp-er	9	-	9	-	-	-
werkloos/werkzoekend	6,7	-	3,7	-	4,4	-
volledig arbeidsongeschikt	3,9	-	3,7	-	4,8	-
vrijwilligerswerk	28	33	31	31	29	30
wekelijkse activiteiten	-	81	-	80	-	-

Wat opvalt in bovenstaande tabel is de werkloosheid/werkzoekende in de gemeente Lisse ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Met 6,7% ligt dit 2,3% hoger dan het landelijk gemiddelde (GGD Hollands Midden, 2016)

Conclusies cijfers GGD Hollands Midden

Volwassenen met kinderen voldoen het minst vaak aan beweegnormen (19 t/m 64 jaar)

Gezinsleden met kinderen (59% NNGB, 16% Fitnorm) en volwassenen die nog bij hun ouders wonen (58% NNGB, 15% Fitnorm) voldoen het minst vaak aan de beweegnormen. Bij volwassenen die bij hun ouders wonen komt dit door de jongere leeftijd. Wanneer inwoners samen met hun partner wonen, maar geen kinderen hebben voldoen zij het vaakst aan de beweegnormen (67% NNGB, 33% Fitnorm).

Gehuwde 65-plussers voldoen relatief vaak aan beweegnormen (65+)

65-plussers die verzuimd (62% NNGB, 43% Fitnorm) of nooit gehuwd zijn (70% NNGB, 40% Fitnorm) voldoen minder vaak aan de beweegnormen. Inwoners die gehuwd zijn voldoen juist vaker aan de beweegnormen (80% NNGB, 55% Fitnorm).

Gepensioneerden voldoen veel vaker aan beweegnormen (19 t/m 64 jaar)

Van de 19 t/m 64 jarigen in Hollands Midden voldoen inwoners die met (vervroegd) pensioen zijn veel vaker aan de NNGB (88%) en de Fitnorm (69%) inwoners in een andere werksituatie. Dit kan deels verklaard worden door de soepelere normen voor 55-plussers. Huisvrouwen/ huismannen voldoen ook iets vaker aan de NNGB (68%) en de Fitnorm (28%), maar het verschil is veel minder groot. Inwoners die werkloos of arbeidsongeschikt zijn of die van de bijstand leven voldoen het minst vaak aan de NNGB (56%). Bij inwoners met betaald werk is het percentage mensen dat aan de Fitnorm voldoet significant lager dan in andere werksituaties (21%), maar niet het laagst. Bij werklozen, arbeidsongeschikten en inwoners in de bijstand (20%) en inwoners in opleiding (19%) is dit percentage lager (maar niet significant).

Vitaliteitsmeting

Eind 2017 ter voorbereiding van de realisatie van het Sportief akkoord is er een vitaliteitsmeting gedaan onder de sportverenigingen in Lisse. De onderzoeksvraag was: Hoe staat het met de sportverenigingen in de gemeente Lisse? Daar is een aantal deelvragen aan verbonden zoals: Hoe vitaal zijn de verenigingen? Hebben de verenigingen beleid voor alcohol/roken/drugs? Interesse in speciale doelgroepen? Interesse in de duurzaamheid van hun accommodatie? Hoe is het contact met de gemeente? Uitkomsten uit dit onderzoek zijn variabel. 18 verenigingen hebben de vragenlijst ingevuld. Korte resultaten zijn:

DE RESULTATEN

- 1** De gemiddelde (berekende) vitaliteitsindex is 71. 15 van de 18 verenigingen zien zichzelf als vitaal.
- 2** 11 van de 18 verenigingen hebben het profiel 'Vitaal' of 'Ondernemend'. 7 verenigingen hebben het profiel 'Bedreigd'.
- 3** De sportverenigingen zijn per saldo gekrompen. Bij 3 was er een stijging in het ledenaantal, bij 8 verenigingen een daling.
- 4** 8 van de 18 verenigingen heeft een eigen accommodatie. Een deel hiervan is geïnteresseerd in het verbeteren van de accommodatie.
- 5** Circa de helft van de verenigingen heeft een beleid rond alcohol en roken. Dit betreft respectievelijk vaak huisregels en aangewezen plaatsen waar gerookt kan worden.
- 6** De gemeente krijgt een gemiddeld rapportcijfer van 6,3. 14 van de 18 gemeenten hebben contact gehad met de gemeente en zijn hier redelijk tevreden over.

De resultaten dateren van een jaar geleden en zijn alleen gehouden onder de sportverenigingen. In dit akkoord wordt verder gekeken dan alleen de sportverenigingen. Door verbinding te leggen tussen verschillende sportaanbieders, welzijnsinstanties en de gemeente kan de positie van de sportvereniging versterkt worden. Wel geven de cijfers een beeld over wat er al gebeurt bij een aantal verenigingen.

Profiel Sportformateur

Context & profiel

Het ministerie van VWS heeft in de zomer van 2018 samen met de sport en gemeenten een nationaal sportakkoord gesloten. Daarin zijn vijf ambities geformuleerd waar partijen de komende jaren voortgang op willen boeken met als doel om de sport duurzaam te versterken. Deze ambities kunnen alleen gerealiseerd worden wanneer zij op lokaal niveau vertaald worden en de bijbehorende maatregelen lokaal uitvoering krijgen. Daarom roepen partijen het lokale speelveld (gemeente, sportaanbieders, maatschappelijke middenveld) op om een lokaal sportakkoord te sluiten. Voor de totstandkoming van de lokale sportakkoorden zullen procesbegeleiders ingezet gaan worden. Deze procesbegeleider, de zogenaamde "sportformateur" heeft de taak om diverse partijen aan tafel te krijgen en het gesprek over de invulling van het lokale sportakkoord en de afspraken daarbinnen te faciliteren.

Taken & verantwoordelijkheden Sportformateur

- Partijen uitnodigen om mee te denken over de inhoud van het lokale sportakkoord
- Vergroten en versterken van het lokale netwerk rondom sport
- Organiseren en faciliteren van bijeenkomsten
- Agenderen van de ambities uit het nationale sportakkoord en partijen aanmoedigen daarin een vertaling te maken naar de eigen context
- Partijen informeren over de werkingssfeer van het akkoord en de menukaart
- Inspireren en enthousiasmeren van de partijen om samen met een lokaal sportakkoord aan de slag te gaan
- Creëren van gezamenlijke oplossingen
- Creëren van gezamenlijk draagvlak van de partijen voor de inhoud van het sportakkoord
- Informeren van de stakeholders c.q. de gemeente over de voortgang en de inhoud van de totstandkoming van het sportakkoord
- Uitwerken van de ideeën in een geschreven lokaal sportakkoord
- Bijwonen van een kick-off sportformateur
- Invullen van het evaluatieformulier sportformateur
- Kennis en ervaringen delen met collega sportformateurs, VWS, VSG en NOC*NSF

Kennis & ervaring

- Ruime ervaring in het begeleiden van processen
- Conceptueel werk- en denkniveau
- Kennis en gevoel voor de verhoudingen in de sport
- Kennis en gevoel voor het lokale krachtenveld
- Ambassadeur van de inhoud en achtergrond van het nationaal sportakkoord

Vaardigheden & persoonskenmerken

- Procesgericht met oog voor draagvlak en resultaat
- Onafhankelijke houding ten opzichte van de partijen aan tafel
- Neutrale houding in het proces ten aanzien van de uitkomst
- Verbinder die oog heeft voor de samenwerking tussen partijen uit verschillende domeinen
- Bij een regionaal sportakkoord: oog voor de verhouding tussen grote en kleine(re) gemeenten
- Resultaatgericht
- Doorzettingsvermogen
- Denken in kansen
- Goede communicatieve vaardigheden, inclusief een goed luisterend oor
- Enthousiaste, oplossingsgerichte, positieve levenshouding

Profiel JOGG-regisseur

Een belangrijke succesfactor in de uitvoering is de JOGG-regisseur, met een helder omschreven en afgebakend takenpakket. De term JOGG-regisseur brengt tot uitdrukking dat het voeren van regie over partijen (gemeente, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) belangrijk is. Het beheren van de hele JOGG-aanpak is voor één persoon veel gevraagd. Het is van belang dat er een beweging op gang wordt gebracht waarbij samenwerking en samenhang voorop staat zodat de gewenste resultaten worden bereikt. Eerst en vooral is de regisseur een 'oliemannetje', degene die partijen bij elkaar brengt, verbindingen legt en stimuleert en enthousiasmeert. Daarbij horen bepaalde taken.

Taken

De JOGG-regisseur:

- voert de regie, verbindt partijen zodat op lokaal niveau resultaten worden bereikt;
- schrijft het Plan van Aanpak en bewaakt de uitvoering hiervan;
- heeft overzicht over wat er gebeurt in de JOGG-wijk (rond jongeren en gezonde leefstijl);
- richt de organisatie in van de lokale JOGG-aanpak; identificeert sleutelfiguren in de wijk (zowel publiek als privaat) en betreft ze:
  - o verbindt partijen door ze op te nemen in stuurgroep en integrale werkgroepen (hierbij zo veel mogelijk aansluiten bij bestaande netwerken). In deze groepen wordt kennis en expertise gedeeld en worden activiteiten afgestemd;
  - o creëert lokale publiek-private samenwerking;
  - o deelt informatie en ontwikkelingen rondom de JOGG-aanpak met alle betrokken publieke en private partijen;
- bepaalt de keuze van activiteiten en interventies; identificeert welke acties en interventies al gedaan worden en hoe veelbelovende kunnen worden geïmplementeerd en/of geoptimaliseerd;
- zet activiteiten en interventies, die reeds plaatsvinden in de wijk en die een bijdrage leveren aan de JOGG-doelen, voort onder de JOGG-paraplu;
- beheert een uitvoeringsbudget;
- onderhoudt persoonlijke contacten en deelt kennis en ervaringen uit met de andere JOGG-gemeenten.

Competenties

De JOGG-regisseur:

- is een verbindend en inspirerend persoon die op alle niveaus kan acteren en de regie kan voeren: van uitvoerders in de wijk tot bestuurders op stedelijk niveau;
- is vernieuwend, niet bang om buiten de gebaande paden te treden, bijvoorbeeld op het terrein van sociale marketing en publiek-private samenwerking;
- is proactief en ondernemend, en weet dit over te dragen aan anderen;
- heeft ervaring met implementatieprocessen (van beleid naar wijkniveau);
- heeft organisatievermogen en een resultaatgerichte instelling;
- is bereid om kennis te verbreden en te delen met andere JOGG-regisseurs;
- is een netwerker met strategisch inzicht en beschikt over goede contactuele eigenschappen;
- is volhardend en laat zich niet snel uit het veld slaan;
- is een lokale ambassadeur van de JOGG-aanpak;
- is communicatief vaardig;
- vult de JOGG-beleidsmedewerker aan qua taken en competenties;
- beschikt over een HBO-opleiding, dan wel door kennis en ervaring verkregen vergelijkbaar niveau.

Benodigd aantal werkuren

Om succesvol de JOGG-aanpak te implementeren wordt een JOGG-regisseur aangesteld voor minimaal twee dagen per week (16 uur) en bij voorkeur 3 dagen, om de JOGG-aanpak lokaal te implementeren

Toelichting Waarde van sport en bewegen in Lisse

Toelichting

- versie december 2018 -

 <p>Per gemeente, % huishoudens waarin aan hardlopen/wielrennen/wandelen of fitness wordt gedaan (2015): Naast zwemmen is dit de top 5 meest beoefende sporten (2017).</p>	<p>Aantal sportaccommodaties (2017): Het betreft het aantal accommodaties per 10.000 inwoners, niet de grootte van accommodaties.</p>
--	--

Score op beweegvriendelijke omgeving (2017):
Deze kernindicator scoort de publieke ruimte in de fysieke woonomgeving (op een vijfpuntsschaal) op de mogelijkheid tot sporten en bewegen. De veronderstelling is dat een beweegvriendelijke omgeving (dus een hogere score) het beweeggedrag positief beïnvloedt.

<p>Gemiddelde afstand tot accommodatie (2015): In km, de gemiddelde Nederlander woont op ruim 800 meter van de dichtstbijzijnde sportvoorziening, gemeten over de weg.</p> 	<p>Fietsgebruik (2010-2013): Het percentage fietsgebruik per gemeente, bij afstand < 7,5 km. Het betreft verplaatsingen per fiets waarin de gemeente als vertrekplaats is aangemerkt.</p> 	<p>Speel- & sportvoorzieningen (2014-2018): % (zeer) tevreden uit de meest recente burgerpeiling (indien aanwezig op www.waarstaatjegemeente.nl). Het gemiddelde is berekend over de data uit 2017.</p>
--	--	---

<p>% niet-sporters (2016): Percentage mensen dat minder dan 1 keer per week sport.</p> 	<p>Gemeentelijke lasten recreatie, sport, cultuur (2018): Euro per inwoner, via CBS (IV3).</p> 	<p>% inwoners aangesloten bij sportvereniging (2017) Aantal inwoners van de gemeente dat een lidmaatschap heeft bij 1 of meer sportbonden, gedeeld door het totale aantal inwoners in de gemeente.</p> 	<p>% mensen dat de beweegnorm haalt (2016): Percentage personen ouder dan 19 jaar dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.</p>
---	---	---	--

Baten sport & bewegen:
Het gepresenteerde bedrag laat zien dat wanneer 10% van de mensen die niet voldoet aan de beweegnorm dit wel structureel zou doen, dit leidt tot jaarlijks gemiddeld x euro aan maatschappelijke baten over de hele levensloop van deze groep.

Berekening:

- Er is gekeken naar het aantal personen dat nu niet aan de beweegnorm voldoet (in 2 groepen: 5-24jr en 25-54jr) en hier is 10% van genomen.
- Dit is vermenigvuldigd met de gemiddelde sociaal-economische waarde van sport en bewegen uit het rapport 'De sociaal-economische waarde van sport en bewegen'.
- Vervolgens zijn deze bedragen omgerekend naar jaarlijkse baten op basis van een discontovoet van 3% en een gemiddelde resterende levensverwachting van 67jr (voor de 5-24 jarigen) en 42jr (voor de 25-54 jarigen) (uitgaande van een gemiddelde levensverwachting van 81,5 jaar) en bij elkaar opgeteld.

Let op:

- Het gepresenteerde bedrag is tot stand gekomen op basis van enkele aannames en betreft dus een indicatie. Lees het artikel 'Wat is de sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen' voor meer informatie.
- Het is niet reëel om te verwachten dat deze winst direct in jaar 1 volledig zichtbaar wordt.
- Mogelijk valt de waarde zelfs pas na 30 jaar (het voorkomen van ziekten is bijvoorbeeld niet gelijk verdeeld over de overgebleven levensjaren).
- Een deel van de 'inactieve mensen' voldoet ongetwijfeld wel deels aan de beweegnorm, daarmee kan het zijn dat effecten worden overschat.
- Gemeenten hebben verschillende sociaaleconomische kenmerken die significant af kunnen wijken van het Nederlands gemiddelde (hierdoor kan bv. de impact op arbeid in euro's groter of kleiner zijn) en het risico op afwijkingen neemt toe bij afname van de omvang van gemeenten.
- De arbeidsbaten veranderen indien inwoners van gemeenten veel/weinig voor werk pendelen naar andere gemeenten. Het totale effect op arbeid is niet per se anders, maar wel het effect binnen de gemeentegrenzen.
- De waarde is een contante waarde, verdisconteerd tegen 3%.

